

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้การแสดงละคร และสอนโดยการอภิปราย" นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ของไทยและต่างประเทศ และได้นำมาเสนอผลการศึกษาค้นคว้าดังนี้

- ก. เอกสาร ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แบ่ง เป็นหัวข้อย่อย ๆ ดังนี้
 - ความหมายของละครและการแสดงละคร
 - ประเภทของการแสดงละคร
 - หลักการสอนโดยใช้การแสดงละคร
 - ประโยชน์ของการนำการแสดงละครมาใช้ในการเรียนการสอน
 - ความหมายของการอภิปราย และการสอนแบบอภิปราย
 - ประเภทของการอภิปราย
 - หลักการสอน แบบอภิปราย
 - ประโยชน์ของการสอนแบบอภิปราย
 - ข้อจำกัดของการสอนแบบอภิปราย
- ข. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - งานวิจัยในประเทศ
 - งานวิจัยต่างประเทศ

ความหมายของละครและการแสดงละคร

ความหมายของละคร

คำว่า "ละคร" ในปัจจุบันมีหลายความหมายทั้งความหมายเก่าและความหมายใหม่ ดังที่นักการศึกษาหลาย ๆ ท่านได้ให้ไว้ดังนี้

ละครในความหมายแก่นั้น ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2529 : 108) ได้ให้ความหมายไว้ว่าหมายถึงละครว่า

ฉวีวรรณ กีนาวงค์ (2524 : 6) ได้ให้ความหมายอย่างกว้าง ๆ ว่าหมายถึง การละเล่นที่แสดงกิริยาท่าทาง ซึ่งจะเป็นรำหรือเต้นก็เรียกละครด้วย

ฉะนั้นคำว่าละครในความหมายเก่าจึงมักเน้นที่ลีลาการรำรำ เป็นสำคัญ ซึ่งเป็นความหมายที่แคบผิดกับความหมายของละครในปัจจุบันที่มีความหมายกว้างขึ้นดังที่ เบญจมาศ พลอินทร์ และ เศรษฐ พลอินทร์ (2524 : 1) ได้ให้ความหมายของละครว่า "การแสดงเพื่อให้เกิดความบันเทิงหรือสำเร็จอารมณ์ที่เป็นเรื่องราว"

ความหมายของละครจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 703) ให้ไว้ครอบคลุมความหมายทั้งเก่าและใหม่ ดังนี้

"ละคร เป็นการเล่นจำพวกหนึ่ง ประกิดตัวแสดงแต่งเครื่อง มีบอกบทล่านำดั่ง ๆ มีท่ารำและมีทำเพลง มักแสดงเป็นเรื่องราว (ยกเว้น โขน ลิเก) ละครจำพวกนี้มีความแตกต่างกันออกไปบ้างตามชนิดของละครนั้น ๆ เช่นละครร้อง ละครตีกคำบรรยาย การเล่นจำพวกหนึ่งคล้ายคลึงละครแต่ไม่มีแต่งเครื่อง ไม่มีร้อง ไม่มีรำ หรือทำเพลงโดยตรง เช่น ละครพูด ละครดลก"

จินเนต แอล มิกซินเนติ และสตีเฟน เฟลปส์ (Jeannette L. Miccinati and Stephen Phelps 1980 : 269-272) ได้ให้ความหมายของละคร หรือ Drama ไว้ว่า

"เป็นการแสดงท่าทางต่าง ๆ โดยอัตโนมัติโดยธรรมชาติ โดยการที่เด็กนำเอาประสบการณ์ที่รู้ที่เห็นมาใช้เพื่อสร้างความสนุกและความเข้าใจร่วมกัน เป็นการแสดงละครที่สามารถใช้ทักษะทางภาษาและทักษะทางความคิด"

ความหมายของการแสดงละคร

นิพนธ์ สุขปรีดี และลัดดา สุขปรีดี (2517 : 278) กล่าวถึงความหมายของการแสดงละครว่า

"การแสดงละคร หมายถึง การแสดงละครที่จัดขึ้นเหมือนกับสถานการณ์ที่นำจะเป็นจริงมากที่สุด ทั้งบุคลิก การแต่งกายและสิ่งแวดล้อม การจัดแสดงละครแบบนี้เป็นเรื่องยุ่งยากซับซ้อนต้องอาศัยกำลังคนและเวลา"

สุจริต เพียรชอบ (2524 : 106) ได้ให้ความหมายของการแสดงละครไว้ว่า "การแสดงละครคือการแสดง เป็นเรื่อง เป็นราวอย่างง่าย ๆ พอที่ผู้เรียนจะแสดงได้เพื่อความบันเทิงใจของผู้แสดงเองและผู้ชม"

จากความหมายของการแสดงละครข้างต้น จะเห็นได้ว่าการแสดงละครนั้นทำได้หลายลักษณะ ถ้าแสดงให้เหมือนสถานการณ์จริงทุกประการ ก็จะเป็นเรื่องยุ่งยากดั่งที่ นิพนธ์ และลัดดา ศุขปรีดี กล่าวไว้ แต่ถ้าเป็นการแสดงละครอย่างง่าย ๆ ให้เป็นเรื่อง เป็นราวพอที่ผู้แสดงและผู้ชมจะเข้าใจและก่อกำเนิดความบันเทิงด้วยนั้นก็จะเป็นประโยชน์ดั่งที่

วิลเลียม มอริส (William Morris 1973 : 437) ได้ให้ความหมายของคำว่า การแสดงละคร หรือ Dramatization ไว้ว่า

"เป็นการแสดงออกหรือศิลปะอย่างหนึ่งในรูปของการแสดงละคร แต่ไม่ใช้การละครโดยตรง เป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่ทำให้บุคคลได้มีโอกาสเปิดเผยและแสดงทัศนคติของเขาที่ไม่สามารถแสดงออกมาได้โดยตรง และยังฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะต่าง ๆ ร่วมกัน"

จากความหมายที่นักการศึกษาได้ให้ไว้นี้ พอจะสรุปความหมายของการแสดงละครได้ว่าการแสดงละครหรือ Dramatization นั้น เราถือว่าเป็นการแสดงชนิดหนึ่งที่ทำให้ความบันเทิงและเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลได้แสดงออก เป็นวิธีการที่ทำให้บุคคลได้ใช้ทักษะทั้ง 4 ในการทำกิจกรรมการละครร่วมกัน

ประเภทของการแสดงละคร

การนำเอาละครมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทย ทำได้หลายรูปแบบ หลายลักษณะ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาของบทเรียน เวลา สถานที่ งบประมาณ และอุปกรณ์เป็นสำคัญ ในที่นี้จะได้กล่าวถึงประเภทของละครที่นักการศึกษาหลาย ๆ ท่านได้แบ่งไว้คล้ายคลึงกันดังนี้

ประทีร เทพรานนท์ (2522 : 23-56) ได้แบ่งละครออกเป็น 6 ประเภท พอจะสรุปได้ดังนี้

1. **ละครชาตรี** เป็นละครรำที่เป็นแบบฉบับบริสุทธิ์ของไทยตั้งแต่สมัยโบราณ และมีอายุเก่าแก่กว่าละครชนิดอื่น ลักษณะของละครประเภทนี้ คือตัวละครร้องเองไม่มีคั่นเสียง แต่มีการบอกบทจะร้องเองตามใจชอบไม่ได้ ตัวละครที่เหลืออยู่ ณ ที่นั้นก็เป็นลูกคู่ไปในตัว เมื่อขึ้นคั่นและจบการแสดงจะมีการรำซัดเสมอ ส่วนมากละครชาตรีนิยมแสดงแต่เรื่องพระสุธน นางมโนราห์ เป็นส่วนใหญ่

2. **ละครนอกเดิม** เป็นละครพื้นเมืองทั่ว ๆ ไป และเรียกว่าละครเท่านั้น ต่อมาเมื่อมีละครใน พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศได้ทรงมีบัญญัติชื่อเรียกให้แตกต่างกัน โปรดให้เรียกละครพื้นเมืองที่ใช้ผู้ชายแสดงล้วน ๆ ว่าละครนอก ละครนอกจะมีลักษณะการดำเนินเรื่องรวดเร็ว เจือปนด้วยตลกขบขัน โลกโคน บางคราวก็ถึงแก่หยาบโหล การเล่นตลกก็อาจจะเล่นคอนใดคอนหนึ่งเสียนาน โดยมิได้คำนึงถึงเวลาหรือการดำเนินเรื่องหรือขนบธรรมเนียม ประเพณี ดังนั้นกษัตริย์หรือมเหสีก็อาจเล่นตลกกลุกกลี้ ทำท่าทางต่าง ๆ ประปนกับเสนาบรวิวารก็ได้ ขอให้ตลกขบขันก็แล้วกัน การรำรำก็ต้องมีที่ท่าอ่องไว กระฉับกระเฉง เน้นความรู้สึกให้เด่นชัด เป็นจริงเป็นจัง

3. **ละครใน** เป็นละครที่เกิดขึ้นภายในพระราชฐานโดยพระมหากษัตริย์ทรงจัดให้มีขึ้น สำหรับให้ข้าราชการฝ่ายในตั้งแต่พระสนมลงมา เป็นผู้แสดง เพื่อใช้เล่นในงานพระราชพิธีในพระราชพิธีในพระราชนิเวศน์ ลักษณะของการแสดงละครใน เน้นท่ารำที่อ่อนช้อย เนื้อเรื่องไม่สำคัญ การดำเนินเรื่องจึงค่อนข้างช้า ภาษาที่ใช้จะต้องสุภาพอ่อนโยน ไม่หยาบโหล

4. **ละครตีก๋อ** เป็นละครที่เกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นละครที่ปรับปรุงขึ้นจากละครใน เพื่อให้การดำเนินเรื่องรวดเร็วทันใจ ผู้ชม การฟ้อนรำจะมีน้อย ตัวละครจะใช้คำพูด เจาจา ได้ดกกันมาก ตอนใดที่ต้องการความไพเราะก็จะขับร้องหรือแทรกการอ่านทำนองเสนาะไว้ เป็นละครที่มักจัดเล่นบนเวที มีการใช้เทคนิคการจัดฉากให้ผู้ดูเคลิบเคลิ้ม เห็นจริงเห็นจังไปด้วย

5. **ละครพื้นทาง** เป็นละครผสมคือเอาแบบฉบับมาจากละครนอก แต่ปรับปรุงใหม่ โดยปะปนศิลปะหลายอย่าง เช่น นำเอาศิลปะทางเพลงดนตรีและขับร้องกับฟ้อนรำประเภทต่าง ๆ ที่สามารถแทรกผสมเข้าไว้ด้วย เพื่อให้หน้าดู น่าฟัง และออกรสทันหูทันตายิ่งขึ้น

6. ละครเรื่อง เป็นละครที่ใช้ทำทางแบบสามัญชนธรรมดาไม่มีการร่ำรำ
มี 2 ชนิด ชนิดแรกเป็นละครเรื่องสั้น ๆ ไม่มีคำพูดธรรมดาแทรกอยู่เลย ชนิดที่สองเป็นละครเรื่อง
สลับพูด การดำเนินเรื่องจะมีทั้งร้องและพูด

ฉวีวรรณ กีนาวงศ์ (2524 : 20) ได้กล่าวถึงประเภทของละครว่ามีหลายประเภท
ได้แก่ ละครชาตรี ละครนอก ละครใน ละครดึกดำบรรพ์ ละครพันทาง ละครเรื่อง และละครพูด
ในเรื่อง ละครพูดนี้ ฉวีวรรณ กีนาวงศ์ ได้ให้รายละเอียดไว้ดังนี้

ละครพูดนี้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นผู้นำมาเผยแพร่เป็น
ละครที่มีลักษณะธรรมดามากกว่าละครประเภทอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว เพราะผู้แสดงจะพูดจากกัน
ตามปกติ ไม่มีรำ ไม่มีร้อง และไม่มีดนตรีประกอบ

ลักษณะของละครที่กล่าวมาข้างต้นนี้ถือ เป็นละครที่ต้องอาศัยความประณีตทั้งในการจัด
ในการแสดง ตลอดจนต้องลงทุนสูง จึงไม่เหมาะที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนภาษาไทย
ในชั้นเรียนโดยตรง แต่ถ้าเป็นการประยุกต์หรือบูรณาการมาใช้ในการเรียนการสอนก็จะมีคุณค่ามาก
ดังที่ เจอรัลดีน ซิก (Geraldine Siks 1977 : 147-150) กล่าวไว้ว่า

"การละครสามารถใช้เป็นแรงหนุนในการเรียนรู้ของเด็ก ถ้าครู
รู้จักใช้การละครเป็นเครื่องช่วยสอนอย่างมีประสิทธิภาพ บูรณาการ
(ตามศัพท์) กระบวนการต่าง ๆ ประกอบเข้าด้วยกัน
เห็นส่วนเดียวกัน สามารถนำไปพิจารณาพร้อมกับสถานการณ์พัฒนาการ
ของเด็ก บูรณาการด้านการละครสามารถนำมาดัดแปลงในการเรียนรู้
ส่วนบุคคลได้ แต่ละบุคคลมีความเกี่ยวพันเนื่องจากแรงดันภายนอก
และแรงผลักดันภายใน แรงผลักดันภายใน เป็นส่วนแสดงความแตกต่าง
ระหว่างบุคคล การใช้ละครเป็นเสมือนแรงผลักดันภายนอก มีครูที่
สามารถจัดให้มีความเกี่ยวข้องกับเด็ก และการเรียนรู้ของเด็กก็จะเป็น
ประโยชน์อย่างยิ่ง"

ปัจจุบันการละครที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนมีหลายประเภทดังที่ สาลินี หมายเจริญ
(2527 : 19) ได้รวบรวมเสนออยู่ในงานวิจัยเรื่อง โครงการเสนอการจัดนาฏการประกอบ
การสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การแสดงละคร เป็นการแสดงให้เห็นชีวิต อุปนิสัย หรือประเพณี วัฒนธรรมของสังคม ซึ่งจัดการแสดงให้เหมือนสถานการณ์ที่เป็นจริงมากที่สุด โดยการฝึกซ้อมเตรียมตัวมาอย่างดี
2. การแสดงละครใบ้ เป็นการแสดงที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาทางด้านความคิดสร้างสรรค์ เพื่อใช้ในการสื่อความหมายให้ผู้ดูได้ทราบและเข้าใจเรื่องราว ตลอดจนเป็นการพัฒนาทักษะด้านการแสดงให้ดีขึ้น
3. การแสดงกลางแปลง เป็นการแสดงที่เกี่ยวกับเรื่องราวที่เป็นวัฒนธรรมพื้นบ้าน จะต้องมีการฝึกซ้อมและเตรียมตัวล่วงหน้า การแสดงอาจจะประกอบไปด้วยการแสดงท่าทางรำรำที่สวยงาม เช่น ขบวนแห่เทียนเข้าพรรษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือเป็นการจัดขบวนเดินอย่างมีระเบียบ ครูสามารถนำการแสดงกลางแปลงนี้มาใช้ในการเรียนการสอน หรือเป็นกิจกรรมของโรงเรียนได้ เพื่อเด็กจะได้รับประสบการณ์ตรงกับความเป็นจริง
4. การแสดงบทบาทโดยไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า เป็นการแสดงที่ผู้แสดงจะต้องแสดงออกมาโดยทันทีไม่มีการเตรียมตัวหรือซักซ้อมมาก่อน เป็นการฝึกปฏิภาณ ไหวพริบ และฝึกความกล้าในการแสดงออก
5. การแสดงทำนองประกอบเรื่องราว เป็นนาฏการอย่างหนึ่งให้ผู้แสดงและผู้ดูจะต้องใช้จินตนาการในการแสดงและชม ในการแสดงอาจจะมีบรรยากาศประกอบเพื่อให้ผู้ชมเข้าใจดีขึ้น
6. การแสดงทำล้อเลียน เป็นนาฏการอย่างหนึ่งที่ใช้ในการฝึกบุคลิกลักษณะของผู้แสดง เพื่อให้ผู้แสดงได้รู้จักสังเกตและจดจำสภาพชีวิตประจำวันของสังคมและสิ่งแวดล้อม และนำลักษณะหรือบุคลิกที่ได้พบเห็นมาแสดงท่าทางโดยใช้จินตนาการ
7. การท่ายท่าทาง เป็นการแสดงท่าทางให้ผู้ตีความหมายออกมาเป็นคำ ๆ และท่าท่าหลาย ๆ ท่า เอาคำเหล่านั้นมาผสมกันเป็นสุภาษิต คำพังเพย หรือสำนวน การแสดงชนิดนี้มักจะนิยมใช้กันมาก
8. การแสดงละครสั้น คือละครที่เล่นจบภายใน 3-7 นาที โดยไม่ต้องมีโครงเรื่องก็ได้ อาจมีการจัดฉากหรือแต่งตัวละครหรือไม่ก็ได้ เป็นการแสดงที่ให้ประสบการณ์คล้ายกับชีวิตจริงมากที่สุด ทั้งยังส่งเสริมความสามารถปฏิภาณไหวพริบในการแสดงอีกด้วย

ปัจจุบันการละครของไทยเจริญก้าวหน้าขึ้นมาก มีการใช้วิทยาการใหม่ ๆ เข้ามาช่วย ทำให้ละครนั้นสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น ละครประเภทนี้ได้แก่ละครวิทยุและละครโทรทัศน์ ซึ่ง นิพนธ์ คัคิธร และคณะ (2524 : 58-97) ได้ให้รายละเอียดไว้ดังนี้

ละครวิทยุ เริ่มมีมาประมาณ 40 กว่าปี เดิมมีบทเจรจาเล็กน้อย นอกนั้นใช้มโหรีบรรเลง ต่อมาบทเจรจาเพิ่มขึ้น ดนตรีเป็นส่วนประกอบหรือคั่นระหว่างตอน สมัยก่อนจะมีบทของผู้บรรยายด้วย เพราะผู้บรรยายจะทำหน้าที่บรรยาย จาก ลักษณะตัวละคร เป็นต้น ปัจจุบันใช้ตัวละครเป็นผู้บอก สิ่งเหล่านี้โดยการสนทนาระหว่างตัวละคร เสียงประกอบอื่น ๆ เช่น เสียงรถ เสียงเปิดปิดประตู ฯลฯ การเลือกตัวละคร เลือกเสียงเป็นหลัก บุคลิกไม่จำเป็น เพราะมองไม่เห็นทั้งแต่เสียง ปัจจุบัน ละครวิทยุ เป็นที่นิยมแพร่หลายมากแม้แต่ในหนังสือแบบเรียนทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 ก็ได้ นำเอาบทละครวิทยุ เรื่องทางว้าวมาให้นักเรียน ได้เรียน

ละครโทรทัศน์ เป็นละครซึ่งผู้ดูเห็นภาพ ได้ยินเสียง ผู้จัดจึงพิถีพิถันในการแสดงมากเป็นพิเศษ ละครโทรทัศน์นั้นจะเป็นละครประเภทใดก็ได้ขึ้นอยู่กับผู้จัด ที่เราเรียกว่าละครโทรทัศน์ เพราะ เป็นละครที่จัดแสดงในโทรทัศน์นั่นเอง

จากประเภทของการแสดงละครที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการแสดงละครเป็นการแสดงเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ อาจมีการเตรียมตัวล่วงหน้าหรือไม่ก็ได้ ตัวละครจะพูดหรือไม่พูดก็ได้ เวลาแสดงจะมีเครื่องแต่งกาย จาก แสง เสียง หรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้แล้วแต่ชนิดของละครนั้น ๆ

หลักการสอนโดยใช้การแสดงละคร

หลักการสอนโดยใช้การแสดงละคร เป็นการสอนที่แตกต่างจากการสอนแบบปกติธรรมดาทั่วไป ทั้งนี้เพราะการสอนโดยใช้การแสดงละครนี้ ต้องมีการเตรียมการสอนและเตรียมการแสดง ตลอดจนการชักซ้อมบทละครไว้ล่วงหน้าเป็นส่วนใหญ่ ดังที่กระทรวงศึกษาธิการโดยกรมวิชาการ (2521 : 49) ได้เสนอหลักเกณฑ์เพื่อเป็นการแนะนำครูในการใช้กิจกรรมการละครประกอบการเรียนไว้ดังนี้

1. การเตรียมการสอน ควรเลือกเรื่องไว้ก่อนว่า ถึงตอนใดจะให้ผู้เรียนเรียน โดยใช้กิจกรรมการสอนแบบละครประเภทใด
2. คัดเลือกตัวแสดงไว้ก่อน
3. ควรต้องมีการสรุปผลหลังจากการแสดงบทบาทจบลงทุกครั้ง
4. ควรเตรียมสิ่งต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนการแสดง เช่น
 - 4.1 เตรียมสถานที่ ฉาก หรือเวทีแสดง
 - 4.2 เตรียมผู้เรียนที่จะเป็นผู้สังเอดการณ์และผู้ที่จะแสดงบทบาท
5. ขณะแสดงควรปล่อยให้นักเรียนจัดแสดงไปเอง อย่าไปขัดขึ้นกลางคัน แต่ก็ไม่ควรปล่อยให้แสดงเยิ่นเย้อนานเกินไป ผู้เรียนที่เป็นผู้สังเอดการณ์จะเบื่อหน่าย ไม่อยากชมการแสดงต่อไป หากข้อสรุปไม่ได้ ซึ่งจะเป็นการเสียเวลาไปเปล่า ๆ

หลักการสอนโดยใช้การแสดงละคร ที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นที่สรุปจากข้อเขียนของ ปีเตอร์ ซิลเวอร์ (Peter Chilver 1978 : 18-23) ผู้เขียนหนังสือชื่อการปรับปรุง การสอนการละคร (Teaching Improvised Drama) ซึ่งกล่าวถึงหลักการสอนโดยมี กิจกรรมหลักคือการแสดงบทบาท ซึ่งเราถือว่าเป็นการเน้นลักษณะของความ เป็นละครด้วยเช่นกัน และในที่นี้จะขอยืดขั้นตอนที่กล่าวถึงมาเป็นรูปแบบของการจัดละครเป็นเรื่อง เพื่อประโยชน์ในการ จัดการเรียนการสอนแบบละครต่อไปนี้

1. ชั้นเตรียมการ แบ่งได้เป็น 2 ตอนคือ
 - 1.1 การเตรียมหรือคัดเลือกบท

เมื่อผู้สอนกำหนดว่าจะใช้ละครประเภทใดแล้ว การดำเนินงานขั้นแรกสุดคือการคัดเลือกบท ซึ่งอาจเป็น

 - 1.1.1 เลือกจากบทละครที่มีอยู่แล้ว ในหลักสูตรซึ่งอาจคัดตอนมาจากวรรณคดีเล่มใดเล่มหนึ่ง หรือจากที่อื่น ๆ เป็นต้น
 - 1.1.2 แต่งบทขึ้นใหม่ อาจเป็นผลงานของผู้เรียนส่วนบุคคล หรือเป็นกลุ่มที่เห็นว่าเหมาะสม เข้ากับเนื้อหาในการเรียน
 - 1.1.3 ดัดแปลงจากบทละครที่แต่งไว้แล้ว นำมาปรับปรุงใหม่ในกลุ่มผู้เรียน และอาจมีการแต่งบทเพิ่มเติม เช่น บทสนทนาระหว่างตัวละครให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการเรียนการสอนนั้น ๆ

1.2 การอภิปรายและสร้างแรงจูงใจเกี่ยวกับการจัดแสดงผู้สอนผู้ฟังเกี่ยวกับ
โครงเรื่อง แก่นของเรื่อง และตัวละคร เป็นการถ่ายทอดความคิดของเรื่องหรือทำให้เป็นที่
เข้าใจตรงกันทุกฝ่าย และผู้สอนมีหน้าที่สร้างแรงจูงใจกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้จินตนาการและ
ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อการจัดแสดงละครอย่างเต็มที่ต่อไป

2. ขั้นตอนการจัดดำเนินงาน แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนด้วยกันคือ

2.1 การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดแสดง เนื่องจากรูปแบบการแสดง
บทบาทจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายในการจัดการแสดงทั้ง เป็นผู้แสดง ผู้กำกับ ฝ่าย
เทคนิค ได้แก่ ฉาก เครื่องแต่งกาย แสง เสียง อุปกรณ์ประกอบการแสดง และฝ่ายธุรการ
ต่าง ๆ และเนื่องจากมีเวลาในการเรียนจำกัด จึงต้องแบ่งผู้เรียนตามความสนใจและความถนัด
และแบ่งให้ผู้เรียนอีกส่วนเป็นผู้สังเกตการณ์หรืออภินัยหนึ่งอยู่ในฐานะผู้ชมนั่นเอง สัดส่วนของ
ผู้เรียนที่ทำหน้าที่เป็นฝ่ายต่าง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเรื่องที่แสดงและสถานการณ์ของ
ชั้นเรียน

การแบ่งหน้าที่ของผู้เรียนออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์
ทางด้านการปฏิบัติ เฉพาะด้านเท่านั้น จึงควรหาโอกาสให้ผู้เรียนได้หมุนเวียนสลับ เปลี่ยนกันทำหน้าที่
อื่นบ้างโดยการเล่นซ้ำ เรื่อง เดิมอีกหรือในโอกาสอื่นซึ่ง เล่น เรื่องอื่นก็ได้

ในกรณีที่ต้องแบ่งกลุ่มแสดงก็ดำเนินการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดแสดง
เช่นเดียวกันนี้ แต่กระทำเป็นกลุ่ม ๆ แยกกันไปดำเนินงานตามความคิดเห็น หรือมิฉะนั้นก็ให้แต่ละ
กลุ่มรับผิดชอบหน้าที่กันกลุ่มละฝ่ายแล้วสลับ เปลี่ยนหน้าที่กันก็ได้ เช่นกลุ่มนี้ทำหน้าที่แสดงบทบาท
อีกกลุ่มทำหน้าที่ฝ่ายเทคนิค อีกกลุ่ม เป็นผู้ชม ที่เหลือช่วยในหน้าที่ฝ่ายธุรการ พอกลุ่มแรกแสดง
เสร็จ กลุ่มที่รับหน้าที่ฝ่ายเทคนิค เปลี่ยนไปแสดงบทบาทบ้าง เป็นต้น

2.2 การคัดเลือกตัวผู้แสดง ควรทำเป็น 2 ลักษณะคือ

2.2.1 คัดเลือกจากสายตาของผู้กำกับ ซึ่งอาจเป็นผู้สอนเอง หรือ
ผู้เรียนที่ทำหน้าที่กำกับแสดง เป็นการพิจารณาตามลักษณะภายนอก เช่น ส่วนสัด วัย กิริยา
ท่าทาง ฯลฯ ให้ใกล้เคียงกับบทที่ต้องการ ทั้งนี้ผู้กำกับมักมีความคุ้นเคยกับผู้รับการคัดเลือกพอ
สมควรที่จะรู้ถึงบุคลิกภาพและพื้นฐานความสามารถของผู้แสดงด้วย

2.2.2 พิจารณาจากการลองอ่านบท คือดูจากการแสดงออกทางเสียง ซึ่งในบางครั้งพบว่าไม่สัมพันธ์กับการแสดงออกทางบทบาทท่าทาง จึงควรให้ผู้เขียนลองแสดง บทบาทประกอบกับการอ่านบทด้วยจะช่วยให้พิจารณาคัด เลือกผู้แสดงได้ดียิ่งขึ้น

2.3 การฝึกซ้อม ควรมีการจดบันทึกเกี่ยวกับการฝึกซ้อมทุกครั้ง เกี่ยวกับ รายละเอียด การกำหนดตำแหน่งที่อยู่ของตัวละคร อุปกรณ์ประกอบการแสดง ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการซ้อมหรือการแสดงในครั้งต่อไปการฝึกซ้อมสำหรับการใช้ละครในการเรียน การสอน ผู้สอนอาจทำหน้าที่เป็นผู้กำกับ หรือผู้ช่วยผู้กำกับ เพื่อให้การจัดแสดงบทบาทเป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่วางไว้

2.4 การเตรียมผู้ชมและผู้สังเกตการณ์ การสอนโดยใช้การแสดงละครมีใช้ อยู่ที่ผู้เรียนที่มีส่วนแสดง เท่านั้น ผู้เรียนซึ่ง เป็นผู้ชมก็ต้องได้รับประสบการณ์รองหรือที่ใกล้เคียง ความจริงหรือประสบการณ์จริงมากที่สุดด้วย ฉะนั้นผู้สอนควรช่วยผู้เรียนที่เป็นผู้ชมให้รู้จักสังเกต และวิเคราะห์เหตุการณ์ในละคร หรือการจัดแสดงบทบาทนั้นและให้รู้จักมารยาทของการชมการแสดงด้วย

3. ชั้นการแสดง ในระหว่างที่มีการแสดงผู้สอนควรปล่อยให้ผู้แสดงได้แสดงบทบาทตาม ที่ได้ฝึกซ้อมกันมา และควรควบคุมให้ผู้เรียนซึ่งมีหน้าที่เป็นฝ่ายต่าง ๆ ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามขอบข่าย ของคนอย่างดีที่สุด รวมทั้งผู้ที่อยู่ในฐานะผู้ชมด้วย หากมีข้อบกพร่องหรือผิดพลาด เกิดขึ้นควรให้ ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเอง ผู้สอนไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว ยกเว้นในกรณีที่เกิดปัญหาสำคัญ ซึ่งผู้เรียนไม่สามารถแก้ปัญหาได้

ในกรณีที่มียุทธกลุ่มผลัดกันแสดง ผู้สอนควรกำหนดเวลาในการจัดแสดงสำหรับแต่ละ กลุ่มให้ทัดเทียมกันด้วย

4. ชั้นการประเมินผลการแสดง แบ่งได้เป็น 2 ตอนคือ

4.1 การวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ร่วมแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการแสดงบทบาทนั้น ๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดความเข้าใจ ในเนื้อหากว้างขวางและลึกซึ้งขึ้น และ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับปรับปรุงการแสดงโอกาสหน้าต่อไป ด้วย นอกจากนั้นการวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงยัง เป็นการฝึกฝนการแสดงความคิดเห็น เป็น

คำพูดและฝึกฝนความมีเหตุมีผลของผู้เรียนอีกด้วย บางครั้งอาจให้ผู้แสดงได้เปิดเผยความรู้สึก และแสดงความคิดเห็นก่อนแล้วจึงให้ผู้ชมหรือผู้สังเกตการณ์แสดงความคิดเห็น

4.2 การแสดงเพิ่มเติม ในกรณีที่มีการแสดงและเสนอความคิดเห็นเพื่อปรับปรุง การแสดงใหม่ เช่นการแสดงบทบาทสมมติซึ่งเน้นการแสดงบทบาทตามความเข้าใจและพื้นฐาน ทางจิตใจของผู้เรียนตามสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น อันอาจมีทางเลือกของการแก้ไขปัญหาหรือ เงื่อนไขต่าง ๆ กันออกไป การแสดงเพิ่มเติมจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากที่สุด

เท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ก็เป็นส่วนประกอบที่จะช่วยให้ละครดูสมจริงสมจังมากขึ้น แต่ ถ้าได้มีการจัดฉาก เครื่องแต่งตัว แสง เสียง และอุปกรณ์ประกอบการแสดงให้พร้อมมูลแล้วก็จะ ยิ่งช่วยให้ละครนั้นสมบูรณ์แบบตามขั้นตอนการจัดแสดงละครยิ่งขึ้น ในเรื่องการสร้างฉาก ผู้สอน อาจดัดแปลงวัสดุที่มีอยู่หรือจัดหามาได้มาประกอบการสร้าง เช่น ฉากป่า ไม้กิ่งไม้ ใบไม้ มาประดับ ฉากทะเลใช้ภาพทิวทัศน์ หรือผ้าสีฟ้ามาขึงแล้วขยับทำเป็นระลอกคลื่น เป็นต้น เครื่อง แต่งตัว ถ้าไม่สามารถจัดหามาให้ตรงตามเนื้อเรื่องก็อาจใช้เศษกระดาษหรือเศษผ้าจัดทำขึ้นใหม่ เช่นกระดาษรอยกากเพชรแทนอารมณ์ของตัวละคร หรือใช้ฟางติดแซมหมวกธรรมดา เป็นหมวกนักรบ เป็นต้น ส่วนการจัดและควบคุมแสงและเสียงก็อาจใช้กระดาษกันเป็นม่านแทนฉาก หรือกระดาษ สีปิดหน้าต่างหลอดไฟในห้องเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศในการแสดงละคร ในเรื่องของเสียงอาจ ใช้เครื่องบันทึกเสียง แผ่นเสียง หรือใช้เสียงธรรมชาติของผู้เรียนเลียนเสียงต่าง ๆ เช่น เสียง ชูซ่าแทนเสียงฝนตก เสียงขย่ำกระดาษ แทนเสียงการเคลื่อนไหวของสิ่งแปลกปลอมตามท้องเรื่อง เหล่านี้ เป็นต้น

การพิจารณาว่าควรที่จะจัดสร้างฉาก เครื่องแต่งตัว แสง เสียง หรืออุปกรณ์ประกอบการ แสดงในลักษณะมากและน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่อง วัตถุประสงค์ งบประมาณ เศรษฐกิจ และกำลังความสามารถในการประดิษฐ์ของผู้ร่วมงานด้วย จึงควรให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้สอนหรือ ผู้จัดแสดงเอง

ประโยชน์ของการนำการแสดงละครมาใช้ในการเรียนการสอน

การนำการแสดงละครมาใช้ในการเรียนการสอนนั้น ถ้าผู้สอนนำมาใช้อย่างมีศิลปะอย่างเหมาะสมแล้ว ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมาก ดังที่นักการศึกษาหลาย ๆ ท่านได้ให้ความเห็นในเรื่องนี้ไว้ดังนี้

สไตล พันธุมโกมล (2519 : 46) มีความเห็นว่าถ้านำการแสดงละครมาประกอบการสอนให้มีประสิทธิภาพ ก็จะก่อให้เกิดประโยชน์เป็นอย่างยิ่งต่อเยาวชน ซึ่งอยู่ในวัยที่กำลังพัฒนาทางด้านความคิด จิตใจ สติปัญญา รสนิยม และความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ การใช้ศิลปะการแสดงประกอบการสอนนั้น ผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องเป็นผู้แสดง ดังนั้นจึงต้องอ่านบทละครให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง การที่จะเข้าใจเช่นนั้นได้ ผู้เรียนต้องขวนขวายหาความรู้ความเข้าใจทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ สังคม ปรัชญา ภาษาและวรรณคดี

ฉวีวรรณ กินาวงศ์ (2524 : 1) มีความเห็นว่าการใช้ละครประกอบการสอนทำให้เยาวชนของชาติได้รับการพัฒนาทางด้านจิตใจ โดยการปลูกฝังรสนิยมในด้านสุนทรียศาสตร์ เพราะการละครส่งเสริมการแสดงออกของเด็ก ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพ พัฒนาความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์พัฒนาด้านจิตใจให้มีศิลปะนิยมและรักวัฒนธรรมไทย การละครนอกจากจะทำให้เยาวชนเป็นผู้มีความคิดกว้างขวางแล้วยังสามารถช่วยให้มีการแสดงออกทางด้านอารมณ์อีกด้วย เด็กสามารถที่จะแสดงออกซึ่งอารมณ์ ความรู้สึกของเขาขณะนั้นได้ว่ามีความต้องการอย่างไร อารมณ์และความรู้สึกนี้ นอกจากจะแสดงออกมาในรูปของการแสดงละครนั้น ยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในเรื่องของการเขียนบทละครประเภทสร้างสรรค์ด้วย จึงกล่าวได้ว่าการละครมีความจำเป็นและสำคัญมากที่จะนำมาใช้ในการศึกษาของประเทศไทย

อรชума ยุทธวงศ์ (2526 : 4-5) มีความเห็นว่าศิลปะการแสดงประกอบการสอนในชั้นเรียน คือการนำเอาลักษณะของการแสดงออกที่เป็นเรื่องราวมาใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนรู้ของเด็ก

ลินน์ แมคเกรเกอร์ (Lynn Mc Gregor 1969 : 2) มีความเห็นว่าการละครประกอบการสอนมีลักษณะเป็นสองนัยด้วยกันคือ เป็นโอกาสที่จะได้สำรวจพฤติกรรมของนักเรียนจากการแสดง และสามารถที่จะใช้เป็นวิธีการสอนวิชาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้การแสดงละครประกอบการเรียนการสอนยังช่วยฝึกความจำให้แก่เด็กได้เป็นอย่างดี ดังที่ ฌวลีย์ มาศจรัส (2525 : 10) กล่าวว่าเด็กบางคนลืมง่ายเพราะเรื่องที่ได้เรียนไปขาดการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เมื่อครูจะสอนซ่อมเสริมให้แก่เด็กในกลุ่มนี้ควรใช้วิธีการแบบให้กระทำซ้ำ ๆ วิธีที่จะได้ผลดีที่สุดก็คือการแสดงละคร การละครนอกจากจะมีคุณค่า ช่วยด้านความจำของนักเรียนแล้วยังช่วยสนองความต้องการตามธรรมชาติของเด็กในด้าน การแสดงออกอีกด้วย สාරวย อุ้ยนอง (2523 : 6) กล่าวว่ามนุษย์ต้องการแสดงความรู้สึกนึกคิดหรืออารมณ์ของคนออกมาให้ผู้อื่นได้รับทราบ การแสดงละคร ทำให้เด็กได้แสดงความสามารถ ความรู้สึกและความคิดของตนเองออกมาให้เพื่อน ๆ และครูได้รับรู้อย่างเต็มที่ ทั้งยังช่วยให้เด็กได้เคลื่อนไหว จุกเดินไปมาได้เป็นอย่างดี เป็นอิสระ ทำให้รู้สึกสบายใจ และทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้นกว่าการนั่งฟังครูแต่เพียงฝ่ายเดียว

การละครยังช่วยให้ความบันเทิงและคลายความเครียดได้เป็นอย่างดี รวมทั้งก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ดังที่ สุจริต เพียรชอบ (2524 : 2-3) กล่าวว่ามนุษย์เราชอบความสราญใจ ชอบความบันเทิง เพราะช่วยคลายความเครียด สมองแจ่มใส จิตใจร่าเริง ศิลปะการละครช่วยให้ความบันเทิง ความรื่นรมย์แก่ผู้อื่นได้เป็นอย่างมาก ความสามารถในการแสดงช่วยให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพ ท่วงท่า ท่าที และการวางตัวได้ดีในทุกโอกาส มีความคล่องตัว สามารถช่วยให้กิจกรรมหรือพิธีการต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยดี และถ้าได้มีโอกาสแสดงออกมากขึ้น ก็จะทำให้เกิดทักษะในการแสดงประสบผลสำเร็จ มีความมั่นใจและกล้าแสดงออกมากขึ้น

การนำละครมาประกอบการสอน นอกจากจะมีคุณค่าดังที่ได้กล่าวมานี้ การละครยังมีประโยชน์ในการใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมในทุกลักษณะวิชา และทุกสภาพโรงเรียน ดังที่ นิพนธ์ สุขปรีดี (2510 : 72-74) กล่าวว่าการใช้ศิลปะการละครช่วยในการเรียนการสอน เป็นเรื่องที่ทำได้ไม่ยาก และนอกจากจะสามารถทำได้โดยทั่วไปในทุก ระดับชั้นของนักเรียนแล้ว ยังสามารถที่จะใช้เป็นส่วนช่วยให้นักเรียนได้รับความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ชบชื่น ผ่อนคลายอารมณ์และแผ่ความรู้ไปพร้อม ๆ กันได้ โดยที่นักเรียนอาจไม่รู้สึกลัวด้วยซ้ำไปว่าตนได้รับความรู้เพิ่มเติมงอกเงย ขึ้นมาในขณะที่ได้ดู ได้ชมการละครแต่ละอย่างแต่ละชนิด

จากที่กล่าวมานี้จะ เห็นได้ว่าการละครมีคุณค่าและประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมาก โดยเฉพาะการเรียนการสอนภาษา ทั้งนี้เพราะการละครทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ดังที่ วาสนา ชาวหา (2522 : 9) ได้สรุปคุณค่าของการแสดงละคร ไว้ในข้อแรกว่าเป็นการช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางภาษา และนิตยา ประพฤติกิจ (2527 : 38) ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมการละครที่มีต่อการฝึกทักษะการพูดไว้ว่า "กิจกรรมการละคร มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกแสดงออกทั้งท่าทางและการพูดในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ อันจะมุ่งนำไปสู่การใช้ได้จริงต่อไป"

มาธา ดอลแมน (Martha Dallman 1971 : 32) กล่าวถึงความสำคัญของการละครที่มีต่อการเรียนภาษาว่า

"ช่วยในการแสดงออกทางอารมณ์ พัฒนามุขลิกภาพ พัฒนาความชำนาญทางด้านการใช้ภาษา พัฒนาอุปนิสัยในการทำงาน ก่อให้เกิดความสนุกสนานและยัง เปลี่ยนทัศนคติของเด็กที่ไม่ชอบไปโรงเรียนให้เกิดความชอบที่จะมาโรงเรียน ทั้งยังช่วยให้เด็กเข้าใจการดำรงชีวิตในสังคม อีกด้วย"

พี ลินเซ (P. Linsay 1974 : 55-59) ได้กล่าวถึงคุณค่าของการใช้กิจกรรมการละครเพื่อการเรียนการสอนภาษาว่า

"การใช้กิจกรรมการละครนอกจากทำให้ครูและผู้เรียนได้สนทนากันแล้วยังต้องแสดงท่าทางด้วย เป็นการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาจากสถานการณ์ที่ต้องใช้ร่างกายทุกส่วน ได้แก่ การแสดงท่าใบ้ (Mime) บทบาทสมมุติ (Role-playing) และการแสดงสด (Improvisation)"

ริชาร์ด เอ เวีย (Richard A. Via 1976 : 11) ได้ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของกิจกรรมการละครที่มีต่อ การเรียนการสอนภาษาว่า

"กิจกรรมการละครมิได้เป็นวิธีการแก้ปัญหาทุก ๆ อย่าง เพราะไม่ได้เป็นวิชาที่สมบูรณ์แบบในตัวเอง แต่เป็นวิธีหนึ่งที่เพิ่มพูนและส่งเสริมโปรแกรมทางภาษาซึ่งตามธรรมชาติของกิจกรรมการละครจะเห็นว่ามิจุดมุ่งหมายอยู่ที่การพูดสนทนา (Conversation)

เท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จะ เห็นได้ว่าการเรียนการสอนโดยการแสดงละครมีประโยชน์ต่อการเรียนภาษามาก เพราะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทั้งสี่ อันได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาบุคลิกภาพนักเรียน ช่วยให้นักเรียนมั่นใจในตนเอง ช่วยส่งเสริมความถนัดและช่วยให้บทเรียนมีชีวิตชีวา น่าสนใจขึ้น

ความหมายของการอภิปรายและการสอนแบบอภิปราย

ความหมายของการอภิปราย

ในการเรียนการสอนภาษาไทยถ้าครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปราย พูดคุย สนทนา แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดซึ่งกันและกันก็จะเป็นประโยชน์ต่อประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก ทั้งยังเป็นการฝึกทักษะทั้งสี่ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอีกด้วย การอภิปรายนี้ถือว่าเป็นวิธีการเรียนการสอนวิธีหนึ่งที่ทำให้เด็กกล้าแสดงความคิดเห็น ดังเช่นที่นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอภิปรายไว้ดังนี้

น้อมฤดี จงพยุหะ และคนอื่น ๆ (2519 : 41) กล่าวถึงความหมายของการอภิปรายไว้ว่า "การอภิปรายเป็นลักษณะของกิจกรรมอย่างหนึ่งของการทำงาน เป็นหมู่ที่สำคัญ เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละคนรู้จักแสดงความคิดเห็น ฝึกให้เป็นคนช่างค้นคว้า ทำให้เป็นคนกล้าพูด กล้าแสดง"

อุทัย หิรัญโต (2522 : 90) กล่าวถึงความหมายของการอภิปรายไว้ว่า "การอภิปรายหมายถึงการพูดจาปรึกษาหารือกัน โดยมีปัญหาที่น่าสนใจเกิดขึ้นด้วยมุ่งหวังที่จะหาคำตอบ ซึ่งอาจใช้แก้ปัญหาที่นั้นได้ หรืออาจจะมุ่งประสงค์หาความกระจ่างในข้อปัญหาเรื่องนั้น"

นิพนธ์ ศศิธร, ประสงค์ ราชณสุข และ จันทิมา พรหมโชติกุล (2524 : 27) ได้ให้ความหมายของการอภิปรายว่า "การอภิปรายคือการที่บุคคลกลุ่มหนึ่งมีความรู้ความสนใจในเรื่องเดียวกัน หรือมีปัญหาในทำนองเดียวกัน มาร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รวมทั้งถ่ายทอดประสบการณ์ที่ได้รับให้ผู้อื่นได้ทราบ หรือเพื่อจะพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทำความเข้าใจในปัญหาหรือออกความคิดเห็น เพื่อแก้ปัญหาที่มีอยู่ให้ลุล่วงไป"

สวณิต ยมาภัย (2524 : 142) ได้กล่าวถึงความหมายของการอภิปรายไว้ว่า "การอภิปรายคือการแสดงความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การอภิปรายในกลุ่มและการอภิปรายในที่ประชุมจำเป็นต้องพูดแสดงความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นออกไปเพื่อแลกเปลี่ยนกันของผู้อื่นในที่ประชุมนั้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและช่วยกันแก้ปัญหาบางอย่างได้"

ความหมายของคำว่า อภิปราย จากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 879) มีอยู่สั้น ๆ ว่า "การอภิปรายคือ พูดชี้แจงแสดงความคิดเห็น"

จากความหมายของคำว่าอภิปรายที่นักการศึกษาได้กล่าวมาข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่าความหมายของการอภิปรายก็คือการหาความรู้ ประสบการณ์ จากการพูดคุย สนทนา ปรัชญาหารือ และแสดงความคิดเห็นร่วมกันในปัญหาที่ต้องการจะได้คำตอบ ต้องการแก้ไขหรือต้องการความกระจ่าง การอภิปรายตามนัยนี้จึงไม่สามารถทำเพียงคนเดียวได้ จำเป็นต้องทำเป็นหมู่คณะ ซึ่งการทำงาน เป็นหมู่คณะนี้ทำให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและยังได้ความรู้ที่กว้างขวางขึ้นกว่าเดิมมาก

ความหมายของการสอนแบบอภิปราย

ในวงการศึกษาได้เล็งเห็นประโยชน์ของการอภิปรายจึงได้นำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ดังนั้นนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการสอนแบบอภิปรายไว้ดังนี้

วิจิตร เกตุขำ และชาญชัย ศรีไสยเพชร (2522 : 163) ได้ให้ความหมายของการสอนแบบอภิปรายไว้ว่า "การสอนแบบอภิปรายหมายถึงการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนในชั้นได้แสดงซึ่งความคิดเห็นที่มีเหตุผล มีข้อเสนอนั้นต่าง ๆ ค่อนข้างที่ประชุมของชั้น"

โจน เอ็ม เลียวนาร์ดและคนอื่น ๆ (Joan M. Leonard, et al 1972 : 223) ได้กล่าวถึงความหมายของการสอนแบบอภิปรายว่า "การสอนแบบอภิปรายคือ การพูดคุยกันเป็นกลุ่มโดยผู้พูดส่วนใหญ่คือ นักเรียนไม่ใช่ครูและกระทำภายในช่วงเวลาหนึ่งในชั่วโมงเรียน เป็นการสนทนา เพื่อพัฒนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีจุดมุ่งหมาย"

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 75) ได้กล่าวถึงการสอนแบบอภิปรายว่า "เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้และทรรศนะของผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งครอบคลุมไปถึงกระบวนการคิด การใช้เหตุผล และการหาหลักฐานมาสนับสนุนทรรศนะของตนพร้อมกันไป การเรียนการสอนแบบอภิปรายจึงมีเนื้อหาและกระบวนการควบคู่กันไป

จากความหมายของการสอนแบบอภิปรายดังกล่าวนี้ พอสรุปได้ว่าการสอนแบบอภิปรายเป็นกระบวนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดพิจารณาหาเหตุผล เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันระหว่างตัวผู้เรียนเองหรือระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน อันจะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ประเภทของการอภิปราย

การนำเอาวิธีการสอนแบบอภิปรายมาใช้ในการเรียนการสอนทำได้หลายรูปแบบ แล้วแต่ความเหมาะสมของเรื่องที่จะนำมาอภิปราย จำนวนผู้พูด ผู้ฟัง สถานที่ เวลา และโอกาส ดังที่นักการศึกษาหลาย ๆ ท่านได้จัดประเภทของการอภิปรายไว้คล้ายคลึงกันดังนี้

ชาญชัย อินทรประวัติ (2522 : 90-93) ได้กล่าวถึงรูปแบบการอภิปรายที่ครูนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้มี 3 ประเภทคือ การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) การประชุมคณะอภิปราย (Panel Discussion) และการอภิปรายเสียงกระซิบ (Buzz Discussion) และได้อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการอภิปรายทั้ง 3 แบบในชั้นเรียนสรุปได้ดังนี้

การอภิปรายกลุ่ม คำว่ากลุ่มในที่นี้จะหมายถึงนักเรียนทั้งชั้น หรือนักเรียนที่แบ่งเป็นกลุ่ม ๆ หลายกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 4-8 คน ก็ได้ โดยมีครูเป็นผู้ประสานงานหรือดำเนินการอภิปราย การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มทำได้ 2 วิธีคือ เข้ากลุ่มตามความสนใจต่อตัวบุคคล หรือเข้ากลุ่มตามความสนใจต่อหัวเรื่อง ลักษณะการนั่งอภิปรายนิยมนั่งเป็นรูปวงกลมหรือสี่เหลี่ยม เพื่อให้สมาชิกมองเห็นหน้ากันได้ทั้งหมด เวลาในการอภิปรายที่เหมาะสมควรจบลงภายในคาบเวลานั้น ๆ สำหรับการสรุปผลการอภิปรายอาจใช้วิธีให้ตัวแทนของกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายหน้าชั้น หรือรายงานในลักษณะข้อเขียนก็ได้ ทั้งนี้แล้วแต่เวลาและโอกาสที่จะอำนวยให้

การอภิปรายเป็นคณะ ประกอบด้วยผู้อภิปรายจำนวน 4-6 คน ซึ่งจะมีบุคคลหนึ่งรับหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย ผู้ดำเนินการอภิปรายจะต้องแนะนำผู้ร่วมการอภิปรายต่อผู้ฟัง จัดลำดับการพูด ชักชวนความเข้าใจในการอภิปราย ควบคุมเวลาในการอภิปราย และเมื่อการอภิปรายจะจบลง ผู้ดำเนินการอภิปรายจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ฟังถามคำถามและแสดงความคิดเห็นด้วย

การอภิปรายเสียงกระซิบ การอภิปรายนี้แต่ละกลุ่มจะมีผู้ร่วมการอภิปรายไม่เกิน 6 คน และใช้เวลาในการอภิปรายไม่เกิน 6 นาที การแบ่งกลุ่มถือหลักว่าผู้ที่นั่งใกล้กันจะอยู่กลุ่มเดียวกัน ไม่มีการเลือกเมื่อการอภิปรายจบลง ตัวแทนของกลุ่มจะต้องเป็นผู้สรุปผลการอภิปราย และข้อเสนอแนะโดยครูจะเป็นผู้สรุปรวมอีกครั้งหนึ่ง การอภิปรายเสียงกระซิบนี้จะนำมาใช้เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในชั้นเรียน และปัญหานั้นจะต้องแก้ไขหรือหาคำตอบมาให้ได้

ในเรื่องรูปแบบของการอภิปราย สุจริต เพียรชอบ (2524 : 90-119) ได้กล่าวถึง การอภิปรายแบบปาฐกถาหมู่ (Symposium) การอภิปรายซักถาม (Colloquy) และการเปิดอภิปรายทั่วไป (Forum) ไว้โดยสรุปดังนี้

การอภิปรายแบบปาฐกถาหมู่ เป็นการอภิปรายของผู้ทรงความรู้หรือผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ประมาณ 2-5 คน มีผู้ดำเนินการอภิปรายเป็นผู้ดำเนินการ การอภิปรายแบบนี้มุ่งที่จะให้ความรู้และแนะแนวความคิดอย่างละเอียดแก่ผู้ฟัง ผู้อภิปรายแต่ละคนจะได้รับมอบหมายให้พูดในส่วใดส่วหนึ่งของ เรื่องที่จะอภิปรายทำนองปาฐกถาสั้น ๆ ผู้ฟังจะได้รับความรู้อย่างลึกซึ้งกว่า การอภิปรายเป็นคณะ

การอภิปรายซักถาม เป็นการอภิปรายที่มีคณะบุคคลสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งเป็นวิทยากรมีจำนวน 2-4 คน อีกกลุ่มหนึ่งเป็นตัวแทนผู้ฟัง มีจำนวน 2-4 คน ทั้งสองฝ่ายนั่งแยกกัน หันหน้าเข้าหาผู้ฟัง ผู้อภิปรายซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ฟัง จะเป็นผู้ถามคำถาม วิทยากรเป็นผู้ตอบหากผู้ฟังมีข้อข้องใจก็ซักถามต่อจนเป็นที่พอใจ แล้วจึงถามคำถามต่อไป การอภิปรายแบบนี้ ผู้ฟังจะมีส่วนร่วมในการอภิปรายตั้งแต่ต้นจนจบ

การเปิดการอภิปรายทั่วไป คือการที่ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการอภิปรายต่อที่สาธารณะ คือ หลังจากการบรรยายหรืออภิปรายแล้ว ผู้ฟังก็จะมีส่วนร่วมในการอภิปรายด้วยการซักถามปัญหา กล่าว เเสริมหรือสนับสนุนกล่าวโต้แย้ง ให้ข้อมูลเพิ่มเติมและตั้งข้อสังเกต

สวณิต ยมาภัย (2524 : 148) ได้กล่าวถึงการอภิปรายอย่างกันเอง การอภิปราย ในการประชุมปรึกษา และการอภิปรายเชิงบรรยาย ไว้โดยสรุปดังนี้

การอภิปรายอย่างกันเอง การอภิปรายประเภทนี้มีลักษณะคล้าย ๆ กับการสนทนากัน เป็นกลุ่ม ผู้ร่วมวงมีความประสงค์ค่อนข้างชัดเจน เช่นต้องการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยปกติจะไม่มีผู้นำการอภิปรายอย่างเป็นทางการ

การอภิปรายในการประชุมปรึกษา การอภิปรายประเภทนี้มักจะทำอย่างมีระเบียบแบบแผน มีประธานที่ประชุมทำหน้าที่เป็นผู้นำอภิปราย มีเลขานุการทำหน้าที่บันทึกรายงานการอภิปราย การอภิปรายจะต้องอภิปรายตามหัวข้อ ผู้อภิปรายจะปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อให้ได้มติหรือข้อสรุปออกมา

การอภิปรายเชิงบรรยาย การอภิปรายประเภทนี้มีผู้นำอภิปรายและคณะผู้อภิปรายจำนวนหนึ่ง ทำการอภิปรายเบื้องต้นที่ประชุม เช่นเดียวกับการอภิปรายเป็นคณะ ข้อที่แตกต่างไปก็คือ การอภิปรายประเภทนี้ผู้อภิปรายแต่ละคนจะใช้วิธีบรรยายสั้น ๆ ตามที่ตนได้เรียบเรียงมาไว้แล้วเป็นอย่างดี การบรรยายของแต่ละคนจะไม่ซ้ำซ้อนกัน ผู้นำการอภิปรายทำหน้าที่ย้าให้เห็นความสำคัญของหัวข้อบรรยายของผู้อภิปรายแต่ละคน อาจสรุปสาระสำคัญที่ได้พูดไปแล้วอย่างรวบรัด และชี้ให้ผู้ฟังแลเห็นความเกี่ยวโยงกันระหว่างแง่มุมต่าง ๆ ที่ผู้บรรยายแต่ละคนได้บรรยายไปแล้ว

จากประเภทของการอภิปรายที่นักการศึกษาได้แบ่งไว้นี้ จะช่วยให้ครูผู้สอนภาษาไทย สามารถนำมาเลือกใช้ให้เหมาะกับเนื้อหาของบทเรียน นักเรียน เวลา และสถานที่ อันจะเป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการเรียนการสอน ตลอดจนทำให้นักเรียนสนใจเรียนยิ่งขึ้น เพราะการสอนแบบอภิปรายนี้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างมากในการเรียน

หลักการสอนแบบอภิปราย

การสอนแบบอภิปรายมีหลักในการสอนแตกต่างไปจากการสอนแบบอื่น ๆ เพราะเป็นการเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนการสอนจากการถามตอบและการบอกมา เป็นการสนทนาของกลุ่มบุคคลอย่างมีจุดมุ่งหมาย ดังที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงหลักการสอนแบบอภิปรายไว้ดังนี้

สุมิตร คุฒานุกร (2518 : 16) กล่าวถึงการสอนอภิปรายไว้ว่า

ลักษณะเด่น : การอภิปรายซักถามกันระหว่างนักเรียนและระหว่างครูกับนักเรียน เรื่องที่อภิปรายซักถามกัน มักเป็นเรื่องที่กำลังศึกษาอยู่หรือเรื่องที่ได้บรรยายไปแล้ว บางครั้งเป็นการอภิปรายเพื่อหาจุดทางแก้ปัญหา

กิจกรรมของครู : ครูมีหน้าที่คอยควบคุมสถานการณ์ของการอภิปราย ครูอาจใช้การบรรยายเข้าแทรกได้บ้าง เพื่อให้เกิดความกระจำขึ้นเกี่ยวกับบางเรื่อง และอาจใช้อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ประกอบด้วยได้

กิจกรรมของนักเรียน : นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น เป็นการส่งเสริมให้เด็กรู้จักคิดและแสดงความคิดเห็นออกมาทางการพูด นักเรียนมักไม่เบื่อหน่ายต่อการสอน วิธีนี้ เพราะเป็นการเรียนแบบมีส่วนร่วม

เลโอนาร์ด คลาค และเออร์วิง สตาร์ (Leonard Clark and Irving Starr 1976 : 133) ได้กล่าวถึงการสอนแบบอภิปรายไว้ว่า

การอภิปรายก็เหมือนกิจกรรมอื่น ๆ ที่ต้องมีการวางแผนและการเตรียมล่วงหน้า ครูไม่เพียงแต่จะต้องรวบรวมหัวข้อที่จะอภิปรายให้ดี ครูยังต้องวางแผนสำหรับดำเนินการอภิปรายและเตรียมคำถามที่จะใช้ นอกจากนั้นก็ควรเตรียมข้อสรุปที่เป็นไปได้

ในการสอนแบบอภิปรายเพื่อให้ประสบความสำเร็จและบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ทั้งยังจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีแก่ผู้เรียนนั้น จำเป็นจะต้องอาศัยองค์ประกอบหลาย ๆ ประการดังที่เลโอนาร์ด คลาค และเออร์วิง สตาร์ (Leonard Clark and Irving Starr 1976 : 142-145) กล่าวไว้โดยสรุปดังนี้

1. บทบาทของครู ในการสอนแบบอภิปรายครูควรเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง อย่างถูกต้อง ครูจะต้องตระหนักว่าตนนั้น เป็น เพียงผู้ช่วย เหลือให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็น ค้นคว้าหาคำตอบ สรุปผล หรือแก้ปัญหาในประเด็นต่าง ๆ ร่วมกันได้เท่านั้น

2. หัวข้อในการอภิปราย หัวข้อในการอภิปรายมีความสำคัญมาก เพราะช่วยให้เกิดการอภิปรายในกลุ่มได้ดี หัวข้อที่ดีควรมีลักษณะ เข้าใจ ผู้ร่วมอภิปราย หรือผู้อภิปราย มีความรู้หรือประสบการณ์เพียงพอที่จะหาความรู้หรือเสนอแนวความคิดได้หลายแง่หลายมุม เรื่องหัวข้ออภิปรายนี้ ครูควรใช้ถ้อยคำหรือข้อความที่แจ่มแจ้ง เพื่อให้นักเรียนเข้าใจได้โดยง่าย

3. การจัดชั้นเรียน การจัดชั้นเรียนในการสอนแบบอภิปรายทำได้หลายลักษณะ อาจจัดเป็นกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็กก็ได้ ทั้งนี้แล้วแต่รูปแบบของการอภิปรายประเภทนั้น ๆ

ชาญชัย อินทรประวัตติ (2522 : 93) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ครูควรคำนึงถึง ในการจัดเตรียมกิจกรรมการอภิปรายในชั้นเรียนดังนี้

1. ประเด็นที่จะให้นักเรียนอภิปราย ซึ่งหมายรวมไปถึงรูปแบบของการอภิปรายที่เหมาะสมด้วย
2. กำหนดเวลาที่พอเหมาะแก่การอภิปราย ไม่มากหรือน้อยเกินไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเด็นการอภิปรายที่กำหนดด้วย
3. ให้แนวทางในการอภิปรายและทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำในการอภิปราย ผู้ร่วมอภิปราย และผู้ฟัง

การสอนแบบอภิปราย นอกจากจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ประการคือ บทบาทของครู หัวข้อในการอภิปราย และการจัดชั้นเรียนแล้ว ครูผู้สอนยังต้องมีการเตรียมวางแผนสำหรับดำเนินการอภิปราย เป็นอย่างดี ทั้งยังต้องรู้จักเลือกโอกาสที่จะนำการเรียนการสอนแบบอภิปรายไปใช้ในห้องเรียนอย่างเหมาะสมด้วย ดังที่ กาญจนา เกียรติประวัตติ (2524 : 122) ได้กล่าวถึงโอกาสที่จะใช้การอภิปรายในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. เพื่อเป็นการสรุปกิจกรรมที่ได้กระทำไป เช่นหลังจากไปศึกษานอกสถานที่ หลังจากการฝึกปฏิบัติงาน
2. เพื่อเป็นวิธีรายงานผล เช่นหลังจากเสร็จสิ้นโครงการใดโครงการหนึ่ง หรือหลังจากการศึกษาค้นคว้างานที่กำหนด อาจใช้วิธีอภิปรายหมู่ (Panel) โดยให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคน เป็นผู้อภิปราย หรืออาจใช้วิธีบรรยายหมู่ (Symposium) โดยให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนต่างบรรยายถึงด้านที่ตนไปศึกษาค้นคว้ามา
3. เพื่อเป็นวิธีแจกแจง วิเคราะห์ความเห็นด้านต่าง ๆ เช่นการพิจารณาข้อดีหรือข้อเสียของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจทำได้โดยวิธีอภิปรายกลุ่มใหญ่หรืออภิปรายหมู่
4. เพื่อเป็นวิธีแลกเปลี่ยนกิจกรรมของผู้เรียน

เท่าที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าการสอนแบบอภิปรายไม่ใช่ว่าการสอนที่ทำความยุ่งยากลำบากใจให้แก่ผู้สอนหรือผู้เรียนเลย ถ้าหากว่าทั้ง 2 ฝ่ายจะได้เตรียมตัวให้พร้อมและมีการวางแผนในการดำเนินการอภิปราย รวมทั้งความพยายามที่จะเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของคน เป็นอย่างดี ในเรื่องบทบาทและหน้าที่ของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่จะร่วมในกิจกรรมการอภิปรายนั้น ยุพิน จิรสุขานนท์ (2523 : 12-13) ได้ให้รายละเอียดไว้ดังนี้

1. ผู้นำการอภิปราย (Leader) การอภิปรายกลุ่มต้องมีผู้นำการอภิปรายคนหนึ่ง ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจพอสมควรเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่จะอภิปราย ผู้นำการอภิปรายอาจได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่มนักเรียนสำหรับการอภิปรายในครั้งนั้น ซึ่งมีใช้เป็นตำแหน่งถาวรอยู่ตลอดไป แต่ควรผลัดเปลี่ยนให้สมาชิกอื่น ๆ ทำหน้าที่เป็นผู้นำการอภิปรายในหัวข้อเรื่องอื่นและในโอกาสอื่น ๆ

ผู้นำการอภิปรายมีหน้าที่ต้องหาทางให้สมาชิกได้แสดงออกโดยทั่วถึง ความคุมขอบเขตของการพูด ไม่ปล่อยให้ทุกคนออกเรื่องโดยไม่จำเป็น ไม่ควรปล่อยให้คนใดคนหนึ่งผูกขาดการพูด อยู่คนเดียว สร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร และจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการอภิปราย

2. ผู้ร่วมการอภิปราย (Group Participants) ได้แก่บุคคลที่มีส่วนร่วมอยู่ในกลุ่ม ซึ่งจะทำหน้าที่ร่วมอภิปรายด้วย ผู้ร่วมการอภิปรายควรให้ความร่วมมือโดย

- 2.1 สนใจในหัวข้อ เรื่องที่จะอภิปราย
- 2.2 เตรียมตัวพร้อมที่จะอภิปราย
- 2.3 ตั้งใจที่จะแบ่งปันความรู้และความคิดเห็นให้แก่กลุ่ม

3. ผู้จดบันทึก (Record Write) ในการอภิปรายกลุ่มจำเป็นต้องมีบุคคลหนึ่ง ทำหน้าที่บันทึกเนื้อหาและสาระในการอภิปราย เช่นสรุปข้อคิดเห็น ข้อตกลง ข้อเสนอแนะของกลุ่มไว้ อาจเขียนลงในกระดานดำหรือพิมพ์แจก

4. วิทยากร (Resource Person) ในการอภิปรายอาจเชิญวิทยากรมาร่วมเป็นที่ปรึกษาของกลุ่ม เพื่อขอคำแนะนำเกี่ยวกับความรู้และความคิดเห็น ซึ่งทำหน้าที่เหมือนหนังสืออ้างอิง (Reference Book) ประจำกลุ่ม

5. ผู้สังเกตการณ์ (Observer) อาจมีผู้สังเกตการณ์ผู้หนึ่งคอยสังเกตกระบวนการอภิปราย ผู้สังเกตการณ์จะบันทึกข้อความต่าง ๆ ไว้ เมื่อมีผู้ซักถามขอความคิดเห็นก็แสดงความเห็นให้ฟัง โดยปกติผู้สังเกตการณ์จะนั่งห่างออกไปจากกลุ่ม แต่อยู่ในระยะที่จะสังเกตเห็นทุกอย่างได้สะดวก แต่ไม่มีหน้าที่ร่วมอภิปรายเหมือนสมาชิกในกลุ่ม

เมื่อการอภิปรายสิ้นสุดลง กิจกรรมอย่างหนึ่งที่ผู้ร่วมอภิปรายทุกคนควรกระทำร่วมกันคือ การประเมินผลการอภิปราย ทั้งนี้เพื่อเป็นการตรวจสอบและวัดผลตนเอง เลโอนาร์ด คลาร์ค และเออร์วิง สตาร์ (Leonard Clark and Irving Starr 1976 : 135) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการอภิปรายว่าจะช่วยปรับปรุงทักษะการอภิปรายได้เป็นอย่างดี การตรวจสอบเพื่อวัดผลการอภิปรายอาจทำได้ง่าย ๆ จากการตอบคำถามในข้อต่อไปนี้

1. กลุ่มได้ทำการอภิปราย เรื่องราวที่จัดไว้หรือไม่
2. ในเรื่องใดบ้างที่พูดขาดไป
3. ออกนอกเรื่องหรือไม่
4. ทุกคนมีส่วนร่วมหรือไม่
5. มีใครถือ เอกสิทธิ์ในการพูดหรือไม่

การจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายนี้มีประโยชน์ต่อการเรียนทุกวิชา เพราะเป็นการสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินชีวิตในระบอบประชาธิปไตย เป็นการฝึกให้นักเรียนเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนและผู้อื่น ฝึกให้รู้จักแสดงความคิดเห็น และรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ครูผู้สอนหลายท่านอาจคิดว่าการอภิปรายแต่ละครั้งจะวุ่นวาย เสียเวลา ขณะเดียวกันก็คิดว่าจะได้เนื้อหาน้อย แต่ความจริงแล้วสิ่งที่ได้รับจากการอภิปราย เป็นสิ่งที่หาได้ยากจากการสอนโดยวิธีอื่น สุจริต เพียรชอบ และอัจฉรา ประไพตระกูล (2523 : 32) ได้รวบรวมประโยชน์และข้อจำกัดของการสอนแบบอภิปรายไว้ดังนี้

ประโยชน์ของการสอนแบบอภิปราย

1. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยแนะนำ แล้วรวบรวมความรู้ที่ได้มา เข้าเป็นหมวดหมู่อย่างเป็นระเบียบ
2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ เพื่อแก้ปัญหาเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือเพื่อค้นหาความจริงบางอย่างประกอบหลักฐานและข้อสนับสนุน
3. นักเรียนได้รับความคิดเห็นหลายแง่หลายมุมจากสมาชิกในกลุ่ม
4. ช่วยสร้างนิสัยในการทำงาน เป็นหมู่คณะ
5. ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนสมาชิกด้วยกัน ทำให้เกิดความเข้าใจและยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน
6. ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น
7. บรรยากาศในการอภิปรายมักเป็นกันเอง ไม่เคร่งเครียด
8. ช่วยให้นักเรียนรู้จักหน้าที่และมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้

ข้อจำกัดของการสอนแบบอภิปราย

1. การอภิปรายจะไม่ได้ผลถ้าสมาชิกในกลุ่มไม่ได้รับการฝึกฝนเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบอย่างเพียงพอ
2. การอภิปรายจะไม่ได้ผลถ้าสมาชิกในกลุ่มไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของตน

3. วิธีสอนแบบนี้ต้องการหัวข้อที่มีลักษณะช่วยให้นักเรียนอยากแสดงความคิดเห็น
4. เหมาะสำหรับกลุ่มที่มีสมาชิก 6-30 คน
5. การสอนแบบอภิปรายจะได้ผลก็ต่อเมื่อนักเรียนในกลุ่มมีความสามารถใกล้เคียงกัน
6. การสอนวิธีนี้อาจไม่ได้เนื้อหาเท่ากับการสอนแบบบรรยาย ถ้าสมาชิกไม่ให้ความร่วมมือ และทำนองเดียวกันอาจเป็นวิธีสิ้นเปลืองเวลามากกว่าการสอนแบบบรรยายด้วย

จากการศึกษาถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ของการอภิปราย สรุปได้ว่าการสอนแบบอภิปราย จะได้รับผลดี จะต้องประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้คือ ผู้ดำเนินการ ผู้ร่วมอภิปราย และผู้ฟัง ต้องรู้บทบาทและหน้าที่ของตน การกำหนดหัวข้อในการอภิปรายจะต้องกะทัดรัด ชัดเจน ช่วยให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นที่สำคัญคือต้องเป็นประโยชน์แก่ผู้ฟัง การจัดเตรียมสถานที่ตลอดจนรูปแบบของการอภิปรายจะต้องสอดคล้องกันอันจะทำให้การอภิปรายดำเนินไปอย่างราบรื่น และประสบความสำเร็จ และสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือการประเมินผล เมื่ออภิปรายจบทุกครั้ง ควรจะต้องมีการประเมินผลเพื่อนำข้อบกพร่องที่พบมาแก้ไขปรับปรุงในการจัดอภิปรายครั้งต่อไป เพื่อให้การสอนแบบอภิปรายมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

งานวิจัยในประเทศ

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบการสอนภาษาไทยโดยใช้การแสดงละครกับการอภิปราย เท่าที่ปรากฏยังไม่เคยมีผู้ใดทำการวิจัยไว้ จึงยังไม่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรง งานวิจัยใกล้เคียงที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ส่วนหนึ่งจะได้แก่งานประเภทสำรวจ ซึ่งได้แก่งานวิจัยของ

อมรา ปริญญาญูรณ์ (2522 : 145) วิจัยเรื่องการใช้สื่อการสอนแบบละครในโรงเรียนมัธยม ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ว่า เพื่อศึกษาสภาพการใช้สื่อการสอนแบบละครในระดับมัธยมศึกษาปัจจุบัน ประโยชน์และผลจากการใช้สื่อการสอนแบบละครที่เหมาะสมในระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 145 คน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการใช้สื่อการสอน

แบบละคร ซึ่งผู้วิจัยแบ่งออกเป็นการแสดงละคร เป็นเรื่องราว การแสดงท่าทางหรือบทบาทสั้น ๆ การขีดหรือชักหุ่นในระดับมัธยมศึกษา จัดทำเป็น 2 ลักษณะคือ เป็นกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน และเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร จากการสำรวจพบว่าสื่อการสอนแบบละครมีคุณค่าในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ตรงและใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด และวิชาที่ได้รับประโยชน์โดยตรงมากที่สุดคือ ภาษาไทย โดยเฉพาะวิชาวรรณคดีไทย เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นทั้งผู้มีส่วนลงมือปฏิบัติและผู้สังเกตการณ์ ผู้สอนร้อยละ 59 มีความเห็นว่าสื่อการสอนแบบละครมีประโยชน์ค่อนข้างมาก ช่วยให้การเรียนมีประสิทธิภาพแต่ข้อเสียคือ สิ้นเปลืองเวลาทั้งในการเตรียมการและการจัดแสดง ทำให้สอนไม่ทันหลักสูตร นอกจากนี้ผู้สอนยังขาดความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนประเภทนี้จึงไม่นิยมใช้กันมากนัก เมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของการใช้สื่อการสอนแบบละครผู้วิจัยเห็นว่า ควรจัดเป็นครั้งคราวเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนการสอน ส่วนการเลือกใช้สื่อการสอนแบบละครประเภทต่าง ๆ นั้น ขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชาของหลักสูตร ตลอดจนความพร้อมของผู้สอนและผู้เรียน

ชวลิต ผู้ภักดี (2526 : 86-89) วิจัยเรื่องโครงการเสนอเพื่อจัดนาฏการประกอบการสอนภาษาไทยสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีวิชาเอก-โท ภาษาไทยในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง โดยมีวัตถุประสงค์ว่าเพื่อศึกษาสภาพการณ์และความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับการใช้นาฏการประกอบการสอนภาษาไทยในระดับปริญญาตรี และเพื่อเสนอโครงการจัดนาฏการประกอบการสอนภาษาไทย สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี เอก-โท ภาษาไทย ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นผู้บริหาร 20 คน อาจารย์ 54 คน และนักศึกษาระดับปริญญาตรี เอก-โท ภาษาไทยจำนวน 197 คน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสามกลุ่ม เห็นสอดคล้องกันว่าการใช้นาฏการประกอบการสอนภาษาไทยให้ผลดีในระดับมาก

สาธิตี ทนายเจริญ (2527 : 51-101) วิจัยเรื่องโครงการเสนอการจัดนาฏการประกอบการสอนภาษาไทย ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการใช้นาฏการประกอบการสอนภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้

แบบสอบถามชนิดเลือก ชนิดมาตราส่วนประเมินค่าและปลายเปิด เพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหารจำนวน 27 คน อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยจำนวน 135 คน และนักเรียนจำนวน 324 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่าปรากฏการณ์ที่ใช้ประกอบการสอนภาษาไทยในระดับมากได้แก่ การแสดงละครพูด การแสดงละครใบ้ประกอบการวรรณคดี การแสดงบทบาทประกอบการวรรณคดี ลักษณะที่ใช้ปรากฏการณ์เป็นการฝึกทักษะในการจัดกิจกรรมการแสดง การนำเข้าสู่บทเรียน การสอนเนื้อหาวิชาและสรุปบทเรียนอยู่ในระดับมาก และทุกฝ่ายมีความเห็นตรงกันว่าการใช้ปรากฏการณ์ในการเรียนทุกครั้งให้ผลดีอยู่ในระดับมาก

นิตยา ประพุดติกิจ (2527 : 102-104) วิจัยเรื่องการเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาฝึกหัดครุวิชาเอกภาษาอังกฤษที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการละครกับการฝึกสรุปประโยค โดยตั้งวัตถุประสงค์ไว้ว่า เพื่อเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาฝึกหัดครุวิชาเอกภาษาอังกฤษที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการละครกับการฝึกสรุปประโยค ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบความรู้พื้นฐานและแบบทดสอบวัดสัมฤทธิ์ผลทางการพูด ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 2 ของวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมมิ่ง จำนวน 45 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 22 คน กลุ่มควบคุม 23 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. สัมฤทธิ์ผลทางการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการละครสูงกว่านักศึกษาที่เรียนโดยใช้การฝึกสรุปประโยคอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ ด้านความคล่องแคล่ว ด้านความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ ด้านปริมาณของข้อมูลในการสื่อสาร และด้านความพยายามในการสื่อสารและอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้านความสามารถบรรยายภาพให้กรรมการเข้าใจ

2. สัมฤทธิ์ผลทางการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการละครไม่แตกต่างจากนักศึกษาที่เรียนโดยใช้การฝึกสรุปประโยคในด้านคุณภาพของข้อมูลในการสื่อสารและด้านสำเนียง

3. สัมฤทธิ์ผลทางการพูดภาษาอังกฤษโดยส่วนรวมของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการละครสูงกว่านักศึกษาที่เรียนโดยใช้การฝึกสรุปประโยคอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

แววตา พูลสวัสดิ์ (2529 : 51-56) วิจัยเรื่องเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
วรรณคดีไทย เรื่องไชยาษา โดยการสอนแบบประสมศิลปวิธีสอน (คือการบรรยาย เกม และ
นาฏการประสมกัน) กับการสอนแบบปกติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปากเกร็ด จังหวัด
นนทบุรี โดยตั้งวัตถุประสงค์ไว้ว่า เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย "เรื่อง
ไชยาษา" ระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบประสมศิลปวิธีสอนกับนักเรียนที่เรียนโดย
การสอนแบบปกติ เพื่อเปรียบเทียบความคงทนในการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนที่เรียนโดย
การสอนแบบประสมศิลปวิธีสอนกับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ เพื่อเปรียบเทียบ
ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบประสม
ศิลปวิธีสอนกับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน
ปากเกร็ด จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน โดยการสอนแบบประสมศิลปวิธีสอน
กลุ่มควบคุม 30 คน สอนโดยการสอนแบบปกติ หลังการทดลองเสร็จสิ้นแล้วนำแบบทดสอบวัดผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนมาทดสอบนักเรียนทั้งสองกลุ่มและได้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรม
ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ผลการวิจัยปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทน
ในการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วน
ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาไทย ปรากฏว่ากลุ่มทดลองที่เรียนโดยการสอน
แบบประสมศิลปวิธีสอนมีความคิดเห็นที่ดีมากกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ และผล
การทดสอบด้วยค่าไคสแควร์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนแบบอภิปรายได้แก่ งานวิจัยของ หม่อมหลวงพิณทอง ทองแตง
(2529 : 60-62) เรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวรรณคดีมรดก เรื่องพระอภัยมณี
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้หุ่นกระบอกกับการสอนแบบอภิปราย โดยมีวัตถุประสงค์
ว่า เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีมรดก เรื่องพระอภัยมณีของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้หุ่นกระบอกกับการสอนแบบอภิปราย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองสอน
เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม จำนวน 64 คน ใช้เวลาทดลองกลุ่ม
ละ 6 คาบ กลุ่มหนึ่งใช้หุ่นกระบอกและอีกกลุ่มหนึ่งใช้การสอนแบบอภิปราย เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง

ผู้วิจัยได้ทดสอบผลการเรียนของนักเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีความเชื่อมั่น .64 ผลการวิจัยปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ในการเรียนนิชาวรรณคดีมรดก เรื่องพระอภัยมณีของนักเรียน ทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่ใช้หุ่นกระบอกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่สอนแบบอภิปราย

งานวิจัยในต่างประเทศ

จอห์น เรย์มอนด์ ซาฟแฟม (John Raymond Sharpham 1972 : 1875-A)

ได้ทำการวิจัย เรื่องการศึกษาเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมการละครสร้างสรรค์ในระดับมัธยมศึกษา ในประเทศอังกฤษ (A Descriptive Study of Creative Drama at the Secondary Level in England) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิธีสอนและธรรมชาติของกิจกรรมละครในระดับมัธยมศึกษาในประเทศอังกฤษและเพื่อวิเคราะห์ลักษณะวิธีสอนเฉพาะ เพื่อแสดงถึงการนำกิจกรรมการละครไปใช้สอนในระดับมัธยมศึกษาในสหรัฐอเมริกา และเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยในสาขานี้ต่อไปทั้งในอังกฤษและในอเมริกา

ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยไปสัมภาษณ์ครูผู้สอนกิจกรรมการละครและดูวิธีสอน และได้รวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือ 3 ชนิดคือ การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และการสังเกตสภาพการณ์ในกิจกรรมการละครอย่างมีระบบระเบียบ และได้นำข้อมูลดิบมาวิเคราะห์และตีความหมายโดยแบ่งเป็น 3 หัวข้อคือ

1. ธรรมชาติของกิจกรรมการละคร
2. ปรัชญาสำหรับการใช้กิจกรรมการละคร
3. เทคนิคที่ใช้ในกิจกรรมการละคร

จากการศึกษาพอสรุปได้ว่า

1. กิจกรรมการละคร เป็นกระบวนการสอนที่มีคุณค่าและมีสาระแก่นสาร
2. กิจกรรมการละคร เป็นกิจกรรมที่ใช้ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งกิจกรรมการ

ละครนี้มีการแสดงทั้งรายบุคคลและกลุ่ม โดย เน้นการพัฒนาด้านการยอมรับตัวเองและการยอมรับผู้อื่น

3. กิจกรรมการละครระดับมัธยมศึกษาในประเทศอังกฤษ ไม่เหมือนกับการแสดงบนเวที และทำหน้าที่ต่างกัน เพราะกิจกรรมการละครไม่ต้องมีผู้ชมและไม่จำเป็นต้องเป็นการแสดงอย่างงดงามหรือต้องจบสมบูรณ์

4. ครูผู้จัดกิจกรรมการละคร ทำหน้าที่เป็นเพียงผู้นำทาง และให้ความสะดวกแก่นักเรียนอย่างใกล้ชิดในการจัดกิจกรรม ครูอาจใช้แนวการสอนเพียงวิธีเดียวหรือหลาย ๆ วิธีรวมกัน

5. ไม่มีวิธีการใดที่ถูกต้องหรือสร้างขึ้น เพื่อใช้จัดกิจกรรมการละครระดับนี้โดยเฉพาะ แต่จะใช้แนวทางหลายวิธีด้วยกัน

6. การประเมินผลกิจกรรมการละครขึ้นอยู่กับครู ผู้ตัดสินด้วยตนเองแบบอัตนัย (Subjective) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงจุดอ่อนของการใช้กิจกรรมการละครในระดับมัธยม

ชาลส์ เอ็ดเวิร์ด(Charles Edward 1977 : 32) ได้ทำการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ (Creative Dramatics) เพื่อพิสูจน์ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กจากสภาวะแวดล้อมทางร่างกายและสังคม กับการใช้การละครสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ และพัฒนาการของเด็ก โดยอาศัยทฤษฎีจิตวิทยาของ Piaget มาเทียบกับการละครสร้างสรรค์ Edward พบว่าการละครสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมอันจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็กมิใช่เป็นเพียงกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมนอกชั้นเรียน หากยังมีประโยชน์สำหรับการศึกษาในชั้นปฏิบัติในการแก้ปัญหาและ เสริมสร้างสุนทรียะประกอบการพัฒนาบุคลิกภาพพร้อม ๆ กันด้วย

ลิน แมคเกรเกอร์ และคนอื่น ๆ (Lynn Mc.Gregor and others 1977 : 10-16) ได้ร่วมกันปฏิบัติการสำรวจจุดประสงค์และข้อเสนอแนะของการสอนโดยใช้ละครเพื่อการศึกษาในทุกระดับการศึกษา เพื่อเสนอต่อมหาวิทยาลัยแห่งลอนดอน ผู้วิจัยใช้แบบสำรวจเพื่อรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนที่สุ่มตัวอย่างไว้ 1775 โรงเรียน ผลการสำรวจพบว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของอังกฤษ เน้นทั้งภาควิชาการ และภาคปฏิบัติ เป็นเหตุให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนต้องทำงานหนัก การสอดแทรกวิชาการละครในระดับมัธยมศึกษาจึงเป็นเรื่องยุ่งยาก เท่าที่สำรวจพบ การละครในระดับ

มัธยมศึกษา เป็นที่นิยมใช้กันทุกรูปแบบทั่วโลกภาษาอังกฤษ แต่จำนวนโรงเรียนที่มีวิชาการละครเพื่อการศึกษาและใช้ละครในการเรียนการสอนมีจำนวนน้อยมาก เมื่อเทียบกับจำนวนโรงเรียนทั่วประเทศ และจำนวนผู้เชี่ยวชาญด้านการละครเพื่อการศึกษาที่ยังอยู่ในระดับต่ำมาก เมื่อเทียบกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปสาขาอื่น ๆ นอกจากนั้นครูผู้สอนการละครและใช้การละครในการเรียนการสอนก็มักไม่ใช่ผู้ที่เคยผ่านการฝึกอบรมด้านการละคร เพื่อประโยชน์ทางการศึกษามาก่อน

จอห์น แดเนี่ยล ฟิตจอร์ล (John Daniel Fitzgerald 1977 : 97-99)

ทำการศึกษเปรียบเทียบวิธีสอน 3 แบบ ในการสอนแบบสืบสอบแก่นักศึกษาวิทยาลัยครูปีที่ 1 จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 สอนแบบบรรยาย (Lecture Method) เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ

กลุ่มที่ 2 สอนแบบบรรยายทบทวน (Lecture-Tutorial) จะมีการบรรยาย และจัดกลุ่มย่อยอภิปราย สัปดาห์ละครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์

กลุ่มที่ 3 สอนแบบอภิปราย (Discussion Method) โดยให้นักศึกษาจัดกลุ่มอภิปรายกลุ่มละ 10 คน เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๗ ละ 2 คาบ

ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาในกลุ่มที่สอนแบบบรรยายทบทวนและแบบอภิปรายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่สอนแบบบรรยายอย่างมีนัยสำคัญ แต่ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบบรรยายทบทวน กับแบบอภิปรายไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และให้คำแนะนำว่าครูควรจะนำการอภิปรายหรือการบรรยายผสมกับการอภิปรายมาใช้ในการเรียนการสอนบ้าง

โจเซฟ ฟรานซิส บาร์รี่ (Joseph Francis Barry 1985 : 2423-A)

ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยเป็นกิจกรรมก่อนการเขียน (Small Group Discussion as a Pre-writing Activity) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีความสามารถ 4 ระดับ ผู้วิจัยต้องการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาในระดับสังคมของนักเรียนและพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกในขณะทำงานร่วมกัน เมื่อมีโอกาสร่วม

อภิปรายก่อนการเขียนและหลังจากการเขียน ผลการวิจัยพบว่า การอภิปรายก่อนการเขียน เป็น
พฤติกรรมทางสังคมที่มีประโยชน์ในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิด และสามารถแต่งเรื่องราว
ต่าง ๆ โดยไม่มีความกังวลใจ ช่วยให้นักเรียนแต่งความได้ดีขึ้น